

امور دام

سازمان جهاد کشاورزی کلیه استان ها

موضوع: کنترل کیفی و نظارت فنی خوراک دام، طیور و آبزیان

سلام علیکم :

با عنایت به قانون نظام جامع دامپروری مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۸۸/۵/۷ و قانون اف ایش بهره وری بخش کشاورزی مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ مبنی بر وظیفه مندی معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی در جهت افزایش کیفیت و ارتقا بهره وری خوراک دام، طیور و آبزیان بویژ در شرایط اقتصاد مقاومتی (که هر گونه اتفاق و هدر روی خوراک دام و زایدات کشاورزی، از نظر اقتصادی، علمی، زیست محیطی و حتی اجتماعی امری ناشایست است) و تکلیف بر تامین امنیت غذایی کشور، همچنین با توجه به ابلاغ استاندارد فنی تولید خوراک دام از رف وزیر محترم وقت بشماره ۱۲۶۴۱/۰۲۰ مورخ ۹۲/۵/۵، شایسته است تمهدات لازم به جهت اجرای مقررات و اقدامات اجرایی زیر با رعایت ملاحظات تولید رقابتی خوراک دام در اولویت کار آن سازمان قرار گیرد :

تعاریف و اصطلاحات :

کنترل کیفی : به کلیه اقداماتی که بمنظور بررسی مقدار و نوع ترکیبات مغذی و غیر مغذی موجود در انواع مواد خوراکی ، اعم از مواد خام ، فرآوری شده ، معدنی ، آلی ، بیولوژیکی ، شیمیابی ، افزودنی ها ، مکمل ها ، تولیدات و فراورده های دامی انجام پذیرد ، اطلاق می شود .

دام : تعریف دام مطابق قانون نظام جامع دامپروری مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۸۸/۵/۷ .

خوراک دام : تعریف خوراک دام مطابق قانون نظام جامع دامپروری مصوب مجلس شورای اسلامی مورخ ۸۸/۵/۷ .

خوراک دام بی هویت : به هر گونه خوراک دام مندرج در تعریف فوق که فاقد برچسب الصاقی بروی : نه (در مورد اقلام فله آنهایی که فاقد برگه مشخصات کالا باشند) بوده و فاقد اسم و آدرس تولید کننده و نیز فاقد تاریخ تولید ، تاریخ انقضا ، توصیه های مصرف ، آنالیز مواد مغذی و مواد تشکیل دهنده باشد ، اطلاق می شود .

برگه مشخصات کالا : به برگه ای اطلاق می شود که الصاقی به بار نامه بوده و اطلاعات مربوط به ، شخصات آن کالا همانند اطلاعات برچسب در آن درج شده است .

۱- کنترل کیفی خوراک دام، طیور و آبزیان در مبادی ورودی کشور :

هر گونه مواد اولیه و خوراک آمده دام ، طیور و آبزیان وارداتی پیش از ترجیحی در مبادی ورودی به مطابق استاندارد های ملی ایران نمونه برداری شده و از نظر کیفیت (کلیه آیتم های کیفی مندرج در استاندارد های ملی مر و ط به هر یک از اقلام خوراک دام) کنترل شده و با استاندارد های ملی ایران و ضوابط ابلاغی از طرف معاونت بهبود تولیدات دامی ، تطابق داشته باشد .

۲ - کنترل کیفی خوراک دام در اماکن ذخیره سازی خوراک دام :

اماکن ذخیره سازی انواع خوراک دام (اعم از کلیه اقلام خوراک دام ، مندرج در تعریف کنترل کیفی) در مبادی ورودی و داخل کشور ، بایستی مطابق با نوع و مشخصات فیزیکو شیمیابی مواد اولیه ای که در آن ذخیره سازی انجام می شود متناسب بوده و موجب افت کیفیت خوراک دام نشود .

۳- بمنظور جلوگیری از اتفاق و هدر رفتن خوراک دام ، انبار ها ، سیلو ها ، و اماکن ذخیره ساز ، انبوه مواد اولیه و هر گونه خوراک دام ، طیور و آبزیان ، بایستی دارای شرایط استاندارد و مطلوب ذخیره سازی باشند . به مبنی بمنظور مقاضیابان و

صاحبان انبار های ذخیره سازی ، ظرف یکسال موظف به اخذ پروانه فنی ذخیره سازی خوراک دام از معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کشاورزی هستند.

تبصره ۱ : این دستور العمل شامل املاک ذخیره سازی دولتی و خصوصی مستقر در مبادی ورودی کشور و نیز داخل استان ها می باشد.

تبصره ۲ : بمنظور صدور این پروانه ، معاونت بهبود تولیدات دامی استان ها موظف به تکمیل فرم شناسنامه اماکن ذخیره سازی خوراک دام ، طیور و آبزیان می باشد.

۲-۲-۱- از اماکن ذخیره سازی خوراک دام باید بصورت تصادفی بازدید شده و ضمن بررسی و کنترل وضع موجود و شیوه ذخیره سازی و انبار داری از صحت اجرای استاندارد های ذخیره سازی اطمینان حاصل نمایند .

و در صورت مشاهده ایرادات یا نواقص ، موضوع را کتابه مسئول فنی واحد ذخیره سازی ابلاغ نسبت به رفع آن اقدام نماید. در صورت تکرار ایرادات یا نواقص ، پروانه فنی ذخیره سازی خوراک دام باطل گردیده و موضع ابطال به دفتر بهبود تغذیه و جایگاه دام منتقل شده و از این طریق به اطلاع مراجع مربوطه نیز رسانیده می شود. بدیهی است در صورتیکه کوتاهی در این زمینه از طرف مسئول فنی انبار باشد با هماهنگی مراجع ذیصلاح کشور پروانه اشغال ایشان بمدت یکسال لغو می شود .

در بازدید های تصادفی فوق علاوه بر موارد یاد شده ، فرم ماهیانه بازرگانی اماکن ذخیره سازی خوراک دام بایستی تکمیل شود.

لازم به توضیح است موضوع این بند بایستی به صاحبان و مدیران اماکن ذخیره سازی ، اطلاع رسانی شود.

۳-۲- بکار گیری یک نفر کارشناس علوم دامی(مهندس دامپروری) با مرک لیسانس یا بالاتر با گراش تغذیه ، بعنوان مسئول فنی ذخیره سازی ، تعیین صلاحیت شده از سوی سازمان نظام مهندسی و با حضور دائم در محل ذره سازی خوراک دام ضروری است.

۳ - کنترل کیفی خوراک دام در کارخانجات خوراک دام ، طیور و آبزیان :

۳-۱- تولید خوراک دام ، طیور و آبزیان بایستی مطابق استاندارد های ملی ایران و استاندارد فنی تولید خوراک دام ، طیور و آبزیان ابلاغی از طرف وزیر محترم وقت به شماره و دستور العمل ابلاغی مربوطه از طرف ، معاونت امور تولیدات دامی بشماره باشد.

۳-۲- اخذ پروانه فنی تولید خوراک دام ، طیور و آبزیان از معاونت امور تولیدات دامی وزارت جهاد کش رزی ضروری است .

۳-۳- بکارگیری یک نفر کارشناس علوم دامی (مهندس دامپروری) بعنوان مسئول فنی تولید با مرک لیسانس و یا بالاتر ، و تعیین صلاحیت شده از سوی سازمان نظام مهندسی کشور و همچنین با حضور دائم و کنترل تولید ، اول ، حين و بعد از تولید مطابق با استاندارد های فنی تولید خوراک دام ، مستندات و آیین نامه های کنترلی و نظارتی ضروری است .

تبصره : واحد های تولیدی که پروانه فوق را اخذ ننموده اند از تاریخ صدور این دستور العمل بمدت یکسال ، ضمن رعایت کلیه نکات مندرج در این دستور العمل در این مدت ، باید نسبت به مراجعه به معاونت بهبود تولیدات امی استان خود و ارائه مدارک لازم برای صدور پروانه فنی اقدام نمایند.

۴-۳- کارخانجات تولیدی خوراک دام موظف هستند جهت تکمیل فرم مربوط به شناسنامه کارخانجات خوراک دام ، طیور و آبزیان اقدام نمایند . بدیهی است تکمیل این فرم از مقدمات اجرایی صدور پروانه فنی تولید خوراک دام ، طیور و آبزیان برای هر واحد تولیدی است.

۳-۵- از کارخانجات تولید خوراک دام ، طیور و آبزیان بایستی بصورت تصادفی بازدید شده و ضمن بررسی و کنترل وضع موجود و شیوه تولید ، از اجرای صحیح استاندارد فنی تولید خوراک دام ، اطمینان حاصل نموده و در مورت مشاهده نواقص ، موضوع را کتابه مدیریت واحد و مسئول فنی آن ابلاغ نمایند تا نسبت به رفع آن اقدام لازم صورت پذیرد ..

در صورت تکرار هر گونه ایراد یا نواقص نرم افزاری و سخت افزاری بیش از دوبار ، پروانه فنی تولید باطل گردیده و موضوع ابطال به دفتر بهبود تغذیه و جایگاه دام منتقل می شود . بدینه است در صورتیکه کوتاهی دارد این زمینه از طرف مسئول فنی تولید باشد با هماهنگی سازمان نظام مهندسی کشور پروانه اشتغال ایشان بمدت یکسال لغو می شود .

لازم بتوضیح است موضوع این بند نیز از طریق معاونت بهبود تولیدات دامی استان مربوطه بایستی به ماحبان صنایع خوراک دام استان پاد آوری شود .

تبصره : برای مقاضیانی که جدیداً قصد احداث کارخانه خوراک دام را دارند ، می بایست قبل از اجرای روزه از مندرجات این مستور العمل مطلع بوده و تمامی نکات آن را در حین ساخت کارخانه رعایت نمایند .

مقدمه اسناد

بر این بازدید های تصادفی علاوه بر موارد فوق ، ۱- فرم ماهیانه بازرگانی فنی تولید خوراک دام باید کمیل شود . ۲- علاوه بر آن ، وضعیت برجسب محصولات تولیدی ، ۳- وضعیت و نحوه در یافته مواد اولیه ، ۴- وضعیت و نحوه فرمولاسیون ، توزین و میکس ، ۵- وضعیت و نحوه تهیه پرمیکس ها ، افزونی ها و کنسانتره های پایه (کنسانتره ، ایی که مصرف داخلی دارد) و نحوه افزودن آتها به میکسر اصلی کارخانه ، وضعیت و نحوه افزودن مایعاتی مثل روغن ، اسید چرب ، ملاس و غیره به خوراک ، ۶- وضعیت و نحوه پلت سازی و خنک کردن پلت ها ، ۷- وضعیت و نحوه کنترل تولید و نحوه کنترل کیفی ، ۸- وضعیت و نحوه بسته بندی و برجسب مشخصات محصول ، ۹- وضعیت و نحوه انبار داری و چیدمان مواد اولیه و محصول تولیدی در انبار . ۱۰- وضعیت کامیون های حامل مواد اولیه و محصول ، نحوه چیدمان محصول در کیون ها و نحوه پوشش محصول در کامیون ها . ۱۱- وضعیت و نحوه کالیبراسیون خط تولید . ۱۲- وضعیت و نحوه تعمیر و گهداری ساختمان ها ، تاسیسات و خط تولید ، ۱۳- وضعیت و نحوه کار آزمایشگاه آنالیز مواد مغذی . ۱۴- وضعیت چیدمان و حواله بکارگیری نیروی انسانی . ۱۵- وضعیت و نحوه پایش محصول و بایستی بررسی ، کنترل و نظارت شود .

تبصره :

نگهداری و استفاده از هر گونه مواد اولیه بدون هویت در کارخانجات خوراک دام منوع بوده و کشناشان بازرگانی کننده موظف به کنترل ، تذکر و نظارت بر معدهم سازی آنها هستند . در اینخصوص پودر ماہی ، پودر گوشت ، افزونی ها و از این قبیل از حساسیت خاصی برخوردار هستند . در مورد مواد اولیه فله ، بارنامه و پرگه مشخصات کالا و در مورد مواد اولیه بسته بندی شده ، برجسب الصاقی بروی یسته ها مشخص کننده هویت و مشخصات فنی کالا میباشد در اینخصوص مسئول فنی واحد ها موظف به همکاری و ارائه گزارش مربوطه به معاونت بهبود تولیدات دامی و سازمان ظلام مهندسی استان می باشند .

۳-۶- در صورت وصول شکایت از طرف مصرف کننده های خوراک ، معاونت بهبود تولیدات دامی امنان ها بایستی نسبت به اخذ نمونه از محصول مورد نظر در محل فارم پرورشی (از محل دانخوری یا آخر و هم از مکان ذخیره سازی خوراک در فارم) اقدام نموده و نیز مکان ذخیره سازی خوراک در فارم پرورشی را از نظر فنی مورد بررسی رار داده و نمونه های اخذ شده را به لحاظ کیفی (ظاهری ، فیزیکی و شیمیابی) با نمونه های شاهد موجود در کارخانه تولید خوراک مقایسه کرده و نتیجه را به همراه استنتاج و استنباط کارشناسی به مراجع ذیصلاح قضایی یا تعذیرات حکومتی (بند ۴ به درخواست شاکی) گزارش نمایند .

در صورتیکه مشخص شود محصول تولیدی کارخانه خوراک دام ، مشکل فنی و تغذیه ای دارد ، مسئل فنی کارخانه موظف است طی یک گزارش ، نقطه یا نقاط بحرانی ایراد یا نقص را در کارخانه شناسایی نموده و سریعاً نیت به مرتفع نمودن آن اقدام نماید . و نیز یک نسخه از گزارش رفع نواقص بعلاوه نتیجه استنتاج کارشناسی مذکور به دفتر بهبود تغذیه و جایگاه دام ارسال شود .

۷-۳- مسئول فنی کارخانجات خوراک دام موظف هستند تا یک دستور العمل مدون و یک برنامه زمانی خاص نسبت به پایش (ردیابی) محصول خود در فارم های پرورشی و یا انبار های فروشنده خوراک دام اقدام نموده و از صحیح بودن نحوه ذخیره سازی خوراک ، نحوه خوراک دهی ، نحوه پرورش مطابق با خصوصیات خوراک و بسیاری از نکات فنی اختصاصی دیگر (مانند : تطابق خوراک با نوع و سن دام مصرف کننده ، تطابق خوراک با ویژگی های جغرافیا و نوع اقلیم منطقه ، تطابق خوراک با سالن و یا مکان پرورش ، تطابق خوراک با سیستم های پرورشی ، بررسی عملکرد خور ک در افزایش تولید و بررسی بهره وری خوراک و) اطمینان حاصل کنند.

ارسال گزارشات این موضوع بصورت شش ماهه به معاونت بهبود تولیدات دامی استان ها و نفتر بهای تغذیه و جایگاه دام ضروری است .

۸-۳- کارخانجات تولید کننده خوراک دام موظف هستند که دستور العمل ها و آیین نامه های (ducumentes) مربوط به تولید و مصرف خوراک که به نحوی در راستای اهداف GMP ، بهبود کیفیت ، تشخیص نقاط بحران و ارتقای بهره وری باشد را بصورت مدون در اختیار داشته و در جهت اجرای آنها اقدام مؤثر نموده ، برنامه های تولید و عرضه محصول خود را بر اساس آنها تنظیم نمایند .

این آیین نامه ها یا دستور العمل ها شامل :

- آیین نامه کنترل کیفی .
- آیین نامه کنترل تولید .
- دستور العمل کالیبراسیون خط تولید .
- دستور العمل تعمیر و نگهداری .
- آیین نامه تهیه مواد اولیه .
- آیین نامه ورود به انبار مواد اولیه .
- آیین نامه انبار داری .
- آیین نامه ورود و خروج نیروی انسانی و وسائل نقلیه و کامیون ها .
- آیین نامه پایش محصول .
- دستور العمل چیدمان نیروی انسانی .
- آیین نامه بهداشتی .
- آیین نامه خروج محصول .
- آیین نامه بسته بندی و برچسب .
- دستور العمل نمونه برداری مواد اولیه و محصول .
- آیین کار آزمایشگاه آنالیز مواد مغذی و کنترل کیفی .
- دستور العمل انبار داری محصول در مزارع پرورشی . (تکثیر و پرورش دام ، طیور و آبزیان و ..)
- دستور العمل مصرف خوراک در مزارع تکثیر و پرورش دام ، طیور و آبزیان .

۴ - کنترل کیفی خوراک دام در مزارع پرورش دام ، طیور و آبزیان :

۱-۴- مزارع پرورشی دام ، طیور و آبزیان بصورت فصلی و تصادفی باید مورد بازدید و بررسی کارشناسی قرار گیرند و فرم مربوط به بازدید فنی فارم پرورشی تکمیل گردد . در این فرم اطلاعات مربوط به نحوه ذخیره سازی و خوراک دهی و مدیریت تغذیه در فارم درج می شود .

۲-۴- در صورت وجود هر گونه نقیصه در مدیریت تغذیه دام فارم بازدید شده و شناسای نقاط بحرانی در این خصوص ، مراتب بایستی به اطلاع مسئول فنی واحد رسانیده شده و مسئول فنی نیز در یک برنامه زمان بندی

مشخص موظف به برطرف کردن آن و ارائه گزارش رفع ایراد ، به معاونت بهبود تولیدات دامی و سازمان نظام مهندسی استان می باشد .

۳-۴- نگهداری و استفاده از هر گونه مواد اولیه بدون هویت در فارم های پرورشی منوع بوده و کارشناسان بازرگانی کننده موظف به کنترل ، تذکر و نظارت بر معدهم سازی آنها هستند . در اینخصوص پودر ااهی ، پودر گوشت ، افزودنی ها و از این قبیل از حساسیت خاصی برخوردار هستند . در مورد مواد اولیه فله ، بار امه و پرگه مشخصات کالا و در مورد مواد اولیه بسته بندی شده ، برجسب الصافی بروی بسته ها مشخص کننده هیت و مشخصات فنی کالا میباشد . در اینخصوص مسئول فنی واحد ها موظف به همکاری و ارائه گزارش مرطه به معاونت بهبود تولیدات دامی و سازمان نظام مهندسی استان می باشد .

در صورت تکرار هر گونه ایراد یا نواقص نرم افزاری و سخت افزاری بیش از سه بار ، پروانه بهره برداری واحد باطل گردیده و موضوع ابطال باید به دفتر بهبود تغذیه و جایگاه دام منتقل شود . بدیهی است در صورتیکه کتابهی در این زمینه از طرف مسئول فنی فارم باشد با هماهنگی سازمان نظام مهندسی کشور پروانه اشتعال ایشان بمدت یکماه غیر می شود .

دکتر حسن رکنی

معاون وزیر در امور تولیدات دامی

رونوشت :

- معاونت بهبود تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی استان ها جهت اطلاع و اقدام لازم .
- انجمن صنفی صنایع خوراک دام ، طیور و آبزیان ایران جهت اطلاع و همکاری با سازمان . جهاد کشاورزی استان ها در جهت اجرایی شدن موضوع .
- شرکت هماهنگی کارخانجات خوراک ، دارو و مکمل دام ، طیور و آبزیان کشور جهت اطلاع . همکاری لازم .
- اتحادیه تعاونی های تولیدی خوراک دام ، طیور و آبزیان کشور جهت اطلاع و همکاری لازم .
- مدیر عامل محترم شرکت پستیبانی امور دام کشور جهت اطلاع و همکاری لازم .
- سازمان گمرکات کشور جهت استحضار و مساعدت با سازمان جهاد کشاورزی استان های مرزی کشور .
- سازمان تعزیرات حکومتی جهت استحضار و همکاری با سازمان جهاد کشاورزی استان ها .
- سازمان حمایت تولید کننده و مصرف کننده جهت استحضار و همکاری با سازمان جهاد کشاورزی استان ها .
- ریاست محترم کمیسیون کشاورزی مجلس در بازگشت به ماده ۳۰ قانون افزایش بهروری ، تکلیف شده به وزارت جهاد کشاورزی .